

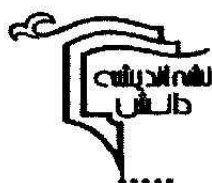
۲۰۲۸۴۷۷

۲۰۱۷۴۰۹

محیط‌های دیجیتال: اصول و مفاهیم

مؤلف:

دکتر الهام نلچ

۱۳۹۷

سرشناسه: نایبچ، الهام، ۱۳۵۳ -

عنوان و نام پدیدآورندگان: محیط‌های دیجیتالی: اصول و مفاهیم / مولف الهام نایبچ .

مشخصات نشر: تهران: اندیشه دانش، ۱۳۹۷

مشخصات ظاهری: ۱۷۴ ص: جدول، نمودار

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۱۳۰-۱۷-۲ قیمت: ۲۰۰,۰۰۰ ریال

وضعیت فهرست‌نویسی: فیا

کتابنامه.

موضوع: بازیابی اطلاعات

رض: منابع اطلاعاتی -- جستجو

موضوع: کتابخانه‌های الکترونیک

رده بندی نگره: ۱۳۰۳۱۲۰۷۵ / ZAR

رده بندی دیویی: ۰۵۰ / ۰۱۰

شماره کتابشناسی: ۶۲۶۱۰۵

عنوان: محیط‌های دیجیتالی: اصول و مفاهیم

مولف: دکتر الهام نایبچ

ناشر: اندیشه دانش

صفحه آرا: انتشارات اندیشه دانش

طرح جلد: ندا جوراب چی

چاپخانه: نارنجستان

سال نشر: ۱۳۹۷

شمارگان: ۱۵۰۰ نسخه شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۱۳۰-۱۷-۲

قیمت: ۲۰۰۰۰ تومان

حق چاپ و نشر برای انتشارات اندیشه دانش محفوظ می باشد، هر گونه تکثیر و کپی غیر مجاز، پیگرد قانونی دارد.

تهران: میدان انقلاب - خیابان ۱۲ فروردین - بعد از تقاطع وحید نظری - ساختمان فروردین - پلاک ۲۸۶، طبقه دوم - واحد ۷ تلفن مرکز پخش: ۰۹۳۰۶۷۶۲۹۵۳-۵۵۳۱۲۳۰۰

پیشگفتار

در این کتاب تمامی موضوعات مرتبط با محیط‌های دیجیتالی در ۴ فصل به نگارش درآمده است که به شرح ذیل می‌باشد:

فصل اول تحت عنوان محتوای دیجیتال که شامل مباحث: "محتوا، مدیریت محتوا، مزایای محتوای دیجیتالی، چالش‌های محیط‌های دیجیتالی، کالای اطلاعاتی دیجیتالی، کتابخانه دیجیتالی، کتابخانه مجازی، رسانه‌های الکترونیکی، سواد اطلاعاتی و سواد الکترونیکی، مدیریت محتوای دیجیتالی، انواع محتوای الکترونیکی" می‌باشد.

فصل دوم در خصوص دستیابی به محیط‌های دیجیتالی بوده که شامل مباحث: "چارچوب نظری و مفهومی جستجوی اطلاعات، زیرساخت اطلاعاتی انسان، عوامل موثر بر جستجوی اطلاعات جستجوی اطلاعات و مدل‌های جدید اطلاعاتی، تعامل انسان و محیط‌های دیجیتال، سیستم‌ها و داده‌ها در جریان جستجوی اطلاعات، شمول دیجیتال، وب کاوی و زمینه‌های پژوهشی جدید جستجوی اطلاعات" می‌باشد.

فصل سوم تحت عنوان حفاظت محیط‌های دیجیتالی بوده که شامل مباحث: "حفاظت رقمی در برابر رقمی کردن برای حفاظت، تعاریف و مفاهیم - حفاظت رقمی، اهداف فعالیت‌های حفاظتی، اصالت (اعتبار) محیط‌های دیجیتالی، شی حفاظت، امنیت و نگهداری، حفاظت و نگهداری منابع دیجیتالی، راهبردهای حفاظت دیجیتالی، حفاظت سطح بیت، نرمال، سخت و تبدیل، حفاظت از فناوری شبیه سازی فناوری، مهاجرت داده‌ها، فراداده‌ها در حفاظت رقمی، هش و داده در حفاظت، فراداده حفاظت، امنیت اطلاعات، عناصر کلیدی در امنیت اطلاعات، امنیت اطلاعات در محیط دیجیتال" می‌باشد.

فصل چهارم در خصوص حق مولف در محیط‌های دیجیتالی می‌باشد. این فصل شامل مباحث ذیل می‌باشد: "حق مولف، حق مولف در محیط دیجیتالی، مدیریت حقوق دیجیتالی، محدودیت‌های قراردادهای، استثنای قانونی در مورد حق مولف و سازگاری با قوانین حق مولف" می‌باشد.

کتاب حاضر ثمره تلاش مولف است که بدون عنایت و لطف الهی صورت نمی گرفت، حال از تمامی بزرگوارانی که در این زمینه ما را یاری نموده اند صمیمانه تشکر می نمایم.

با تشکر

دکتر الهام نائیچ

www.ketab.ir

فهرست مطالب

۴	پیشگفتار.....
۹	مقدمه.....
۱۱	فصل اول: محتوای دیجیتال.....
۱۲	مقدمه.....
۱۳	محتوا چیست؟.....
۱۳	اطلاعات، دگرگونی، تولیدات اطلاعاتی.....
۱۵	مدیریت محتوا.....
۱۹	مزایای محتوای دیجیتالی.....
۲۲	چالش‌های محیط‌های دیجیتالی.....
۲۶	کالای اطلاعاتی دیجیتالی.....
۲۹	کتابخانه دیجیتالی.....
۳۲	کتابخانه مجازی.....
۳۵	نشر الکترونیکی.....
۳۸	رسانه‌های الکترونیکی.....
۳۸	سواد اطلاعاتی و سواد الکترونیکی.....
۴۲	انواع محتوای الکترونیکی.....
۴۷	مدیریت محتوای دیجیتالی.....
۵۳	فصل دوم: دستیابی به محیط‌های دیجیتالی.....
۵۴	جستجوی اطلاعات: چارچوب نظری و مفهومی.....
۵۶	جستجوی اطلاعات: مفهوم و ابعاد.....
۵۸	زیرساخت اطلاعاتی انسان.....
۶۱	عوامل موثر بر جستجوی اطلاعات.....
۶۲	جستجوگر.....

۶۵	انگیزه، توانایی و فرصت
۶۷	راهبرد جستجو
۶۸	سیستم جستجو
۶۹	حوزه مطالعه
۷۰	بستر جستجو
۷۱	نتایج جستجو
۷۲	جستجوی اطلاعات و محیط های جدید اطلاعاتی
۷۵	تعامل انسان محیط های دیجیتال
۷۹	جستجوی اطلاعات
۷۹	سیستمها و داده ها در جریان جستجوی اطلاعات
۸۱	زمینه های پژوهشی جدید جستجوی اطلاعات
۸۱	وب کاوی
۸۵	شمول دیجیتالی
۸۷	جنبه های شناختی
۹۱	فصل سوم: حفاظت محیط های دیجیتالی
۹۲	مقدمه
۹۵	حفاظت رقمی در برابر رقمی کردن برای حفاظت
۹۷	تعاریف و مفاهیم حفاظت رقمی
۱۰۲	اهداف فعالیت های حفاظتی
۱۰۷	اصلت (اعتبار) محیط های دیجیتالی
۱۱۱	خصوصیات مهم
۱۱۳	شی حفاظت
۱۱۵	حفاظت و نگهداری
۱۱۶	حفاظت و نگهداری منابع دیجیتالی
۱۱۷	راهبردهای حفاظت دیجیتالی

۱۲۱.....	حفاظت سطح بیت، نرمال سازی و تبدیل
۱۲۲.....	حفاظت از فناوری
۱۲۳.....	شبیه سازی فناوری
۱۲۹.....	مهاجرت داده ها
۱۳۴.....	فراداده ها در حفاظت رقمی
۱۳۵.....	فراداده چیست ؟
۱۳۶.....	نقش فراداده در حفاظت
۱۳۸.....	فراداده حفاظت
۱۴۱.....	بطور خاص تر فراداده حفاظتی
۱۴۵.....	امنیت اطلاعات
۱۴۵.....	عناصر کلیدی در امنیت اطلاعات
۱۴۷.....	مدیریت کلیدی
۱۴۸.....	مدیریت رمز گذاری
۱۴۸.....	مدیریت امضای رقمی
۱۴۹.....	امنیت اطلاعات در محیط دیجیتال
۱۵۵.....	فصل چهارم: حق مولف در محیط های دیجیتالی
۱۵۶.....	حق مولف
۱۵۷.....	حق مولف در محیط دیجیتالی
۱۶۰.....	مدیریت حقوق دیجیتالی
۱۶۳.....	محدودیت های قراردادهای
۱۶۶.....	سازگاری با قوانین حق مولف
۱۶۸.....	استثنای قانونی در مورد حق مولف
۱۷۲.....	فهرست منابع و مآخذ

مقدمه

محیط‌های دیجیتالی یکی از بخش‌های مهم مجموعه‌های کتابخانه‌ای و آرشیوی است که اهمیت آن در سال‌های اخیر روز به روز بیشتر شده و در سطح سازمانی، منطقه‌ای، ملی و بین‌المللی حجم زیادی از سرمایه برای ایجاد این محیط‌ها و ابزارهای ذخیره، توزیع، و تحویل آن به کار برده می‌شود. در واقع محیط‌های دیجیتالی، محتوا و فناوری دیجیتالی است که به صورت مجموعه‌ای ویژه‌ای از تولیدات و خدمات در بازارهای اطلاعاتی است.

این اثر برای آشنایی با مفاهیم، تعاریف پایه و همچنین پاسخ به نیاز اطلاعاتی محیط‌های دیجیتالی تولید، پیماندهی و تنظیم شده است.

کتاب حاضر برای دانشجویان رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی در مقطع کارشناسی و کارشناسی ارشد به نگارش درآمده و علاوه بر جامعه دانشگاهی، مدیران کتابخانه‌ها و دست‌اندرکاران مراکز آرشیوی و اسنادی می‌توانند از این کتاب بهره‌مند شوند.

در خاتمه ضمن سپاسگذاری از شما اساتید، صاحب‌دوران گرامی و دانش‌پژوهان عزیز درخواست می‌شود نقطه نظرات اصلاحی خود را در جهت اصلاح کتاب حاضر به پست الکترونیک E_naiich@gmail.com ارسال نمایند.

با تشکر

دکتر الهام نایچ